

Mokytojo knyga

Visuomeninis ugdymas

1

klasė

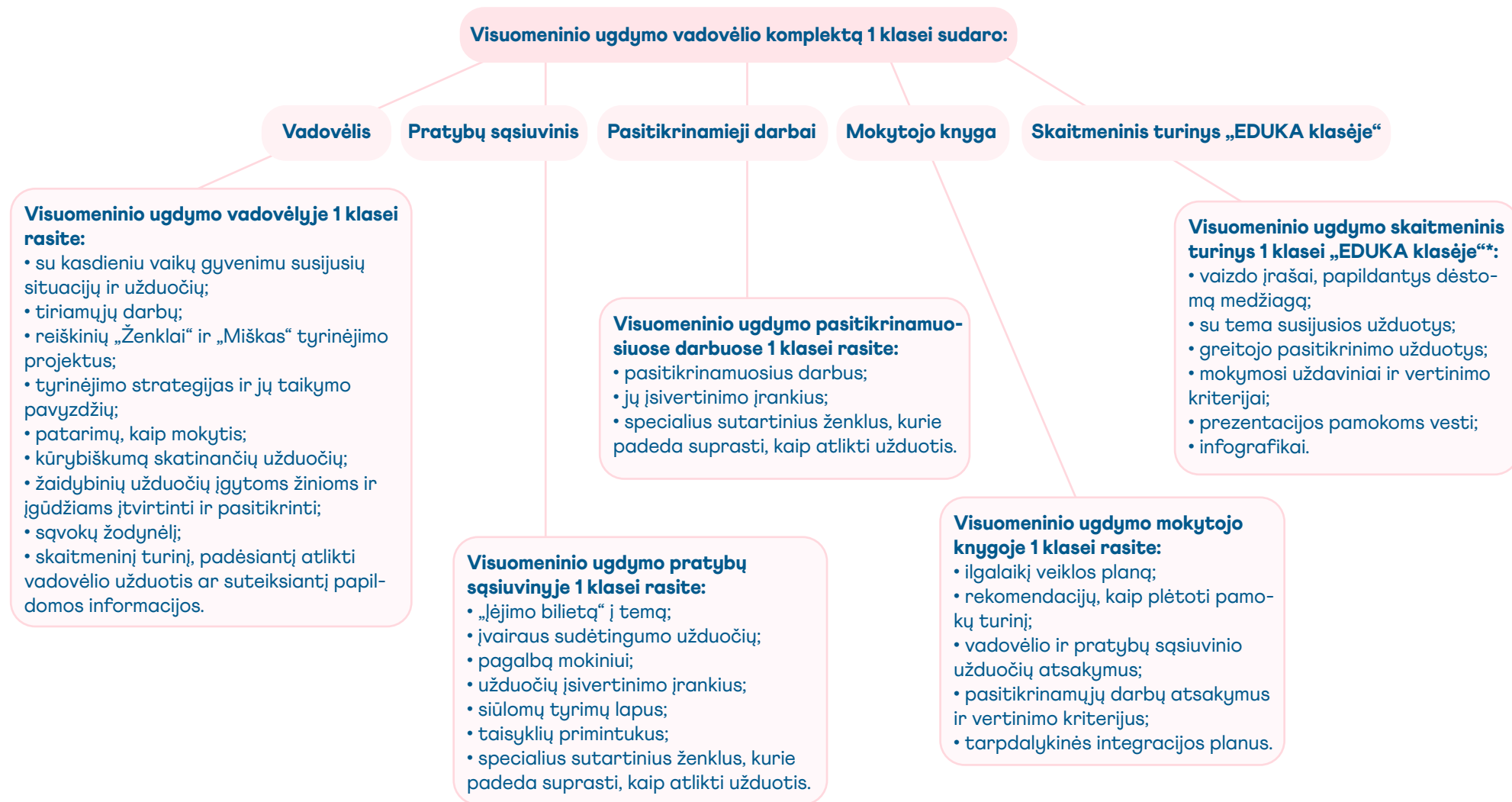
Maži milžinai

šviesa

- 1. Serijos „Maži milžinai“ visuomeninio ugdymo vadovėlio komplekto struktūra - 3**
- 2. Kompetencijų ugdymo modelis serijos „Maži milžinai“ vadovėlių komplektuose - 4**
- 3. Serijos „Maži milžinai“ reiškinių (fenomenų) tyrinėjimo rekomendacijos ir integruoti planai - 7**
- 4. Kaip dirbti su visuomeninio ugdymo vadovėlio komplektu 1 klasei - 16**
- 5. 1 klasės visuomeninio ugdymo ilgalaikis veiklos planas - 23**
- 6. Rekomendacijos ir idėjos visuomeninio ugdymo pamokų planavimui ir organizavimui - 32**
- 7. Pasitikrinamųjų darbų atsakymai ir vertinimo kriterijai - 70**

1. SERIJOS „MAŽI MILŽINAI“ VISUOMENINIO UGDYMO VADOVĖLIO KOMPLEKTO STRUKTŪRA

Serijos „Maži milžinai“ visuomeninio ugdymo 1 klasės komplektas parengtas pagal atnaujintą Pradinio ugdymo programą.

* Mokytojams prieiga prie skaitmeninės metodinės medžiagos ir skaitmeninio turinio suteikiama tik tada, kai jie turi „EDUKA klasės“ mokytojo licenciją. Mokiniais prieiga prie skaitmeninio turinio suteikiama tik tada, kai jie turi „EDUKA klasės“ mokinio licenciją.

2. KOMPETENCIJŲ UGDYMO MODELIS SERIJOS „MAŽI MILŽINAI“ VADOVĖLIŲ KOMPLEKTUOSE

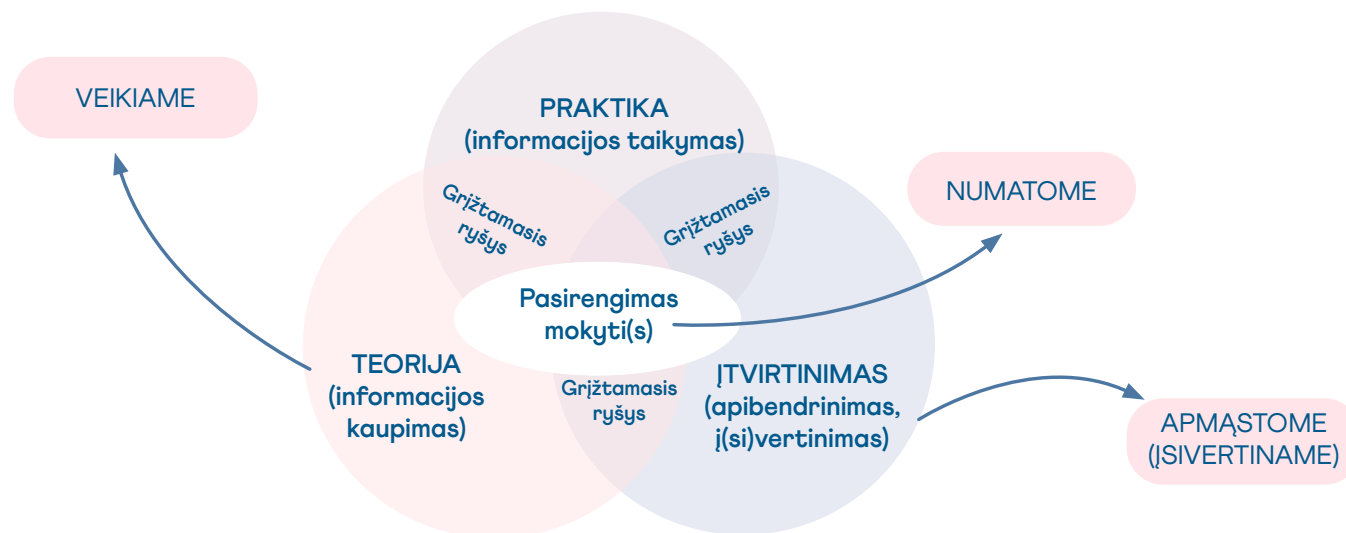
Kokios kompetencijos ugdomos?

Įgyvendinant atnaujintą Pradinio ugdymo programą su serijos „Maži milžinai“ vadovėlių komplektais ugdomos šios kompetencijos: pažinimo, komunikavimo, kūrybiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kultūrinė, pilietiškumo, skaitmeninė.

- **Pažinimo kompetencija** – tai motyvacija ir gebėjimas pažinti save ir pasaulį, įgyjami suvokiant (perimant) žmonijos kultūrinę patirtį. Ši kompetencija apima dalyko žinias ir gebėjimus, kritinio mąstymo, problemų sprendimo, mokėjimo mokytis gebėjimus.
- **Komunikavimo kompetencija** – tai motyvacija ir gebėjimas kurti, perduoti ir suprasti žinias (faktus, požiūrius ar asmenines nuostatas), etiškai naudotis verbalinėmis ir neverbalinėmis komunikavimo priemonėmis ir technologijomis.
- **Kūrybiškumo kompetencija** – tai sau ir kitiems reikšmingų kūrybinių idėjų, produktų, problemų sprendimų tyrinėjimas, generavimas, kūrimas, vertinimas, išlaikant darnų santykį su savimi ir aplinka.
- **Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija** – tai asmens savimonė ir savitvarda, socialinis sąmoningumas, tarpusavio santykių kūrimo gebėjimai, atsakingas sprendimų priėmimas ir asmens rūpinimasis fizine ir psichine sveikata.
- **Kultūrinė kompetencija** – tai kultūrinė savimonė, grįsta žiniomis, aktyvia kultūrine raiška ir kultūriniu sąmoningumu.
- **Pilietiškumo kompetencija** – tai pilietinis tapatumas ir pilietinė galia, grįsta vertybėmis, nuostatomis, žiniomis ir praktinio veikimo gebėjimais, įgalinančiais kartu su kitais atsakingai kurti demokratišką visuomenę, stiprinti Lietuvos valstybingumą.
- **Skaitmeninė kompetencija** – tai motyvacija ir gebėjimas naudotis skaitmeninėmis technologijomis užduotims atlikti, mokytis, problemoms spręsti, dirbti, bendrauti ir bendradarbiauti, valdyti informaciją, efektyviai, tinkamai, saugiai, kritiškai, savarankiškai ir etiškai kurti ir dalytis skaitmeniniu turiniu.

Kaip nuosekliai, sistemingai ugdyti kompetencijas?

Serijos „Maži milžinai“ vadovėlių komplektuose įdiegta pasikartojanti mokymo(si) sistema sudaro galimybes nuosekliai ugdyti, plėtoti mokinių kompetencijas.

3. SERIJOS „MAŽI MILŽINAI“ REIŠKINIŲ (FENOMENŲ) TYRINĖJIMO REKOMENDACIJOS IR INTEGRUOTI PLANAI

Kas yra reiškinio (fenomeno) tyrinėjimas?

Reiškiniai, arba fenomenai (gr. *phainomenon* – pasirodantis, pasireiškiantis), kiekvienas esame matęs, patyręs savo aplinkoje, gyvenime. Tai gali būti objektas, situacija, įvykis ar visų šių dalykų visuma, be to, ji gali būti susijusi su gamtamoksliniais ir technologiniais procesais. Koks nors reiškinys skatina užduoti klausimus, kurie yra svarbūs realiame gyvenime, o ne tik siekiant įgyti konkretaus dalyko žinių. Dažniausiai kylantis klausimas **kodėl (man) tai svarbu?** skatina gilintis, ieškoti atsakymų, čia natūraliai susijungia įvairios mokymosi sritys, nes supratimui nepakanka vieno dalyko žinių (prof. K. Sabolius, 2022).

Vienas iš serijos „Maži milžinai“ išskirtinumų – reiškinio (fenomeno) tyrinėjimas. *Kas tai yra?*

Reiškinio (fenomeno) grįsto mokymo(si) ašis – mokinių įsitraukimas į jiems aktualaus pagal amžių reiškinio iš realaus gyvenimo tyrinėjimą. Reiškinio tyrinėjimas apima visas bendrosiose programose numatytas ugdyti kompetencijas, susietas su atitinkamu dalyku. Reiškinyje integruotas, suderintas tarp kelių ugdymo sričių ir mokomųjų dalykų: lietuvių kalbos ir literatūros, gamtos mokslų, visuomeninio ugdymo, matematikos.

Tyrinėjant reiškinį rekomenduojame jungti ne tik minėtų, bet ir kitų dalykų pamokas, nebijo-
ti išeiti iš vadovėlio ar bendrųjų programų ribų. Svarbiausia, kad mokiniams būtų įdomu, kad
jie patys keltų klausimus, ieškotų atsakymų, gilintųsi, bendradarbiautų, siūlytų sprendimus,
kurie būtų prasmingi, reikšmingi ne tik jiems, bet ir platesnei bendruomenei.

Daugiau informacijos apie reiškinio tyrinėjimą,
kas tai ir kodėl tai svarbu, – internetinėje paskaitoje,
kuria veda prof. Kristupas Sabolius:

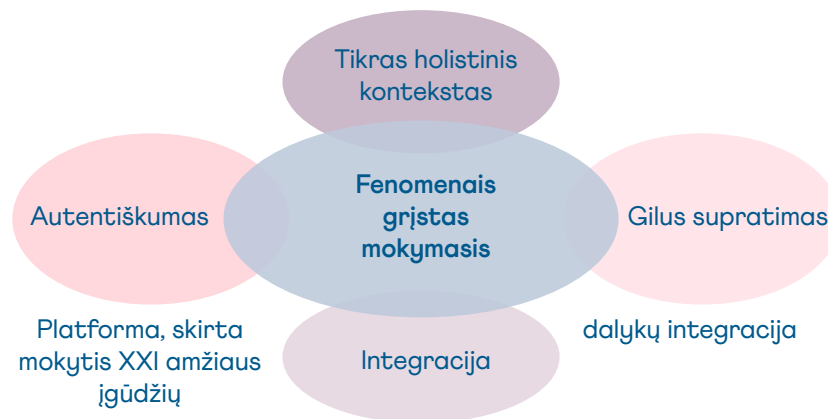
moks.link/bfyg

Pirmoje klasėje tyrinėjami du reiškiniai: „Ženkla“ ir „Miškas“ (po pirmo pusmečio ir mokslo metų pabaigoje).

Kiekvieno reiškinio tyrinėjimui rekomenduojame skirti bent dvi savaites.

Reiškinio tyrinėjimo medžiaga yra išskirta specialiuose vadovėlių skyriuose. Tie skyriai ir
temos pažymėtos atitinkama antrašte. Kiekvieno skyriaus medžiaga yra išdėstyta
vadovaujantis reiškinio tyrinėjimo žingsniais.

Fenomenais grįstas mokymasis ir mokymas kaip metodas

(© P. Silander, 2021)

Reiškinio tyrinėjimo žingsniai

moks.link/bbxr

1. AŠ MOKYKLOJE

Kuo svarbūs klasės susitarimai?

(Vadovėlio 15 p., pratybų sąsiuvinio 7 p.)

Antroji temos pamoka.

Mokymosi uždavinys: tyrinėdami susitarimų pavyzdžius, atrinks savo klasei svarbius susitarimus.

Pagrindinės temos sąvokos ir apibrėžtys
Kiekvienas žmogus turi teisę išsakyti savo nuomonę. Nuomonės gali skirtis, todėl žmonės tariausi ir priima bendrą sprendimą. Nuomonė – pažiūra, įsitikinimas. Susitarimai – tai, kaip susitariama elgtis įvairiose situacijose.
Rekomendacijos/idėjos veikloms
Pamokos metu bus kuriamas plakatas „Klasės susitarimai“. Galimi įvairūs variantai: • visiems kartu, pasitariant, kurti klasės susitarimų plakatą. Mokoma balsavimo: mokytojas skaito teiginį, o vaikai balsuodami pritaria arba nepitaria. Atsižvelgiama į daugumos nuomonę. „Minčių lietaus“ metodu prašoma vaikų pasiūlyti ir kitų, jų klasei tinkančių, susitarimų; • naudotis pratybų sąsiuvinyje pateiktais plakato kūrimo žingsniais.
Vadovėlio užduočių atsakymai/komentarai
TYRINĖK. 3. Kuo svarbūs šie susitarimai? Patyrinėkite ir aptarkite. (Su mokiniams aptariami Mažų milžinų klasės sukurti susitarimų plakatai. Jais bus galima naudotis kuriant savo klasės susitarimų plakatą.) a) Kurie susitarimai padeda mokytis? (Keliu ranką. Atidžiai klausausi. Kalbame po vieną. Pasiruošiu pamokai. Susitvarkau darbo vietą.) b) Kurie susitarimai padeda gerai ir saugiai jaustis klasėje? (Rūšiuoju šiukšles. Padedu klasės draugui. Vaikštau ramiai. Bendrauju pagarbiai. Žaidžiu draugiškai.) c) Kurie susitarimai tinka jūsų klasei? (Diskutuojama.) ĮSIVERTINK a) Kaip pasiruošti gamtos mokslų pamokai? (Gamtos mokslų vadovėlis ant suolo viršutinio krašto, ant vadovėlio – pratybų sąsiuvinis, ant sąsiuvinio – užsegta pieštukinė. Taip pat ant suolo gali būti priemonės, kurių reikės eksperimentui atlikti, pvz. petri lėkštelė su grybu, lupa arba kiti klasėje priimti susitarimai.) b) Kaip elgtis norint užduoti klausimą per pamoką? (Reikia pakelti ranką ir laukti mokytojo kvietimo užduoti klausimą.) c) Kodėl svarbu visiems drauge tartis ir priimti sprendimus? (Tai daryti svarbu, kad būtų rastas geriausias, tinkamiausias sprendimas.)
Kurk, žaisk
4. Sukurkite savo klasės susitarimų plakatą.
Pratybų sąsiuvinio užduočių atsakymai/komentarai
4. Kuriamas bendras savo klasės susitarimų plakatas pagal plakato kūrimo žingsnius. Kiekvienas vaikas pažymi, jo nuomone, 5 svarbiausius susitarimus. Po to su draugu nuspalvina sutampančius susitarimus. Juos pristato klasės draugams. Mokytojai rekomenduojama sutampančius susitarimus rašyti lentoje ir iš jų sukurti klasės susitarimų plakatą.